

VASALOPPETS SKRIVGUIDE

RIKTLINJER OCH RÅD

Vasaloppets texter – riktlinjer och råd

Den här guiden riktar sig till dig som skriver texter med Vasaloppet som avsändare, till exempel webbnyheter, pressmeddelanden, riktade utskick, annonstexter, inlägg i sociala kanaler och mejlsvar till enskilda deltagare.

Guiden innehåller en blandning av rent Vasaloppsspecifika uttryck, några viktiga generella skriv- och språkregler samt de uttryckssätt som Vasaloppet valt att hålla sig till.

Utgångspunkten för guiden är Språkrådets skrivregler, Vasaloppets varumärkesguide och Vasaloppets strategi för sociala medier.

Innehåll

Vasaloppets vision: Vi sätter Sverige i rörelse

Exempel på målgrupper – de som möter våra texter

Klart, tydligt och rättvist

Tonalitet

Tilltal

Ord och uttryck du gärna kan använda

Ord och uttryck du bör undvika

Loppnamn

Specifika begrepp – A till Ö

Om idrotter, deltagare och arrangemangsveckor

Så beskrivs loppen

Fler gemensamma skrivsätt

Andra språk

Mer information

Artificiell intelligens

Korrektur

Vasaloppet sätter Sverige i rörelse

Vasaloppet är en ideell verksamhet. Vi består av människor från klubbar och föreningar som varje säsong går samman för att hjälpa andra att komma i rörelse. Vi älskar våra idrotter och vill inget hellre än att världen ska bli inspirerad till att cykla, springa och skida i mål i Mora. Vår vision är att sätta Sverige i rörelse. Allt vi gör utgår från våra tre värdeord: tradition, upplevelse och utmaning.

Exempel på målgrupper – de som möter våra texter

Vasaloppet har många olika intressenter som vi kommunicerar med flera gånger om året. Alla har sina behov och förväntningar. Genom att anpassa vårt språk, tonalitet och budskap efter målgruppen blir kommunikationen relevant.

Här är några exempel på målgrupper:

- Ägare: Sälens IF och IFK Mora
- Kunder: anmälda, presumtiva och tidigare deltagare samt exempelvis butikskunder
- Media
- Medarbetare: anställda av Vasaloppet samt funktionärsföreningar och funktionärer
- Sponsorer och partner
- Beslutsfattare och politiker
- Boende i Vasaloppskommunerna
- Lokala intressegrupper, till exempel markägare och det lokala och regionala näringslivet
- Andra intressegrupper: Svenska Skidförbundet, En Svensk Klassiker osv.

Klart, tydligt och rättvist

Att skriva klarspråk – vårdat, enkelt och begripligt – innebär att vi underlättar läsningen för våra målgrupper. Vårdat innebär att språket är korrekt och följer den officiella språkvårdens rekommendationer. Enkelt och begripligt handlar om mottagaranpassning, det vill säga att texten är skriven utifrån läsarens perspektiv och är enkel att ta till sig. Det handlar om att undvika krångligt språk, långa meningar, fackspråk och onödig information. Klarspråk strävar efter att göra information tillgänglig för så många som möjligt.

För personer med funktionsnedsättningar, som till exempel nedsatt syn, kognitiva svårigheter eller läs- och skrivsvårigheter, är klarspråk en förutsättning för att kunna ta del av information på lika villkor. En tydlig och välstrukturerad text kan hjälpa någon med dyslexi att förstå ett meddelande utan att känna sig överväldigad. För en person som använder skärmläsare blir det lättare att navigera i texten om den är logiskt uppbyggd

med tydliga rubriker och kortfattade stycken. Samma principer gynnar även äldre personer och de som inte har svenska som modersmål.

När vi skriver för webben är det också viktigt att tänka på tillgänglighet. Från och med juni 2025 ska text och design följa riktlinjer som WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) tagit fram för att säkerställa att alla, oavsett förmåga, kan ta del av innehållet. Exempel på detta är att använda tydliga rubriker, kortfattade meningar och att komplettera bilder med alt-texter som beskriver deras innehåll för personer som inte kan se dem. Vi kommer att implementera detta successivt under 2025.

Jämställt språk handlar om att använda språket på ett sätt som inte förstärker stereotyper könsroller eller exkluderar någon på grund av kön. Det innebär att skriva eller tala på ett sätt som är inkluderande och speglar jämställdhet.

Tonalitet

Människors uppfattning av Vasaloppet påverkas av vad vi säger och inte minst HUR vi säger det. Vasaloppets tonalitet bygger på våra tre värdeord: Tradition, upplevelse och utmaning. Vår röst är mänsklig och personlig. Ett vardagligt språk som upplevs avslappnat, korrekt, vänligt och inkluderande. Vi säljer inte bara startplatser till lopp utan även minnesvärda upplevelser tillsammans med andra. Anpassa tonaliteten till syfte, målgrupp, kanal, situation och budskap.

Vasaloppsrösten är inte cool och tuff, utan snarare välkomnande och äkta. Vi vill att ännu fler människor – oavsett bakgrund, kön, nationalitet, ålder, erfarenhet och målsättning – ska få uppleva hur härligt det är att motionera och må bra.

Vi vet ingenting om enskilda deltagares förutsättningar eller målsättningar. Undvik därför att ställa olika prestationer och olika lopp mot varandra. (Gäller inte eliten.)

Exempel på Vasaloppsuttryck:

- I fäders spår för framtids segrar.
(fäder refererar till förfäder, inte pappor)
- I fäders spår sedan 1922.
- Vi sätter Sverige i rörelse.
- Motor och morot för Motionssverige.
- Varje målgång är en seger.
- Det finns en utmaning för alla.
- Upplev äventyret tillsammans.
(gäller Nattvasan)

Tilltal

I de flesta fall, säg ”du” till läsaren och ”vi” om Vasaloppet.

Tänk på att ha fokus på mottagaren och att använda ”du” oftare än ”vi”.

I pressmeddelanden skriver vi om Vasaloppet i tredje person (Vasaloppet, arrangören, Vasaloppets bussar etc) så att texten kan publiceras direkt i medias kanaler.

I våra egna kanaler använder vi i regel första person (Vasaloppet, våra skidspår etc).

Ord och uttryck du gärna kan använda

- välkommen
- vi ses
- lycka till
- härlig
- spännande
- tillsammans
- minnen
- fira
- historisk
- längta
- njuta
- känsla
- kämpa
- folkfest
- klassisk mark
- fäders spår (relaterar till förfäder, inte män)

Ord och uttryck du bör undvika

Referenser till krig och våld, till exempel kriga, ställa in siktet, bomba på och liknande.

Ord som är ”paxade” för olika lopp bör endast användas i samband med dessa:

- äventyr (Nattvasan)
- historiens största utmaning (Ultravasan 90)

Utländska ord och uttryck om det finns passande svenska alternativ.

Onödiga förkortningar i brödtext. (Vi skriver däremot vd och km.)

Loppnamn

Vasaloppet arrangerar lopp eller motionslopp, INTE tävlingar (undantag se härintill). Lopp är det ord som vi i första hand ska använda om våra arrangemang. I de lopp där inga segrare koras, kan vi däremot skriva ”först i mål” om den som är först under målportalen för dagen.

Så långt det är möjligt, använd alltid loppens fullständiga namn och denna stavning:

Vasaloppets vintervecka

Vasaloppet 30

Tjejvasan*

Ungdomsvasan*

Öppet Spår söndag

Öppet Spår måndag 90

Öppet Spår måndag 45

Öppet Spår måndag 30

Vasaloppet 45

Stafettvasan

Nattvasan 30

Nattvasan 45

Nattvasan 90

Vasaloppet 10

Vasaloppet*

Barnens Vasalopp skidor

Hemmavasans skidor

Vasaloppets sommarvecka

Cykelvasasprinten*

Ungdomscykelvasan*

Cykelvasan 30

Cykelvasan 45

Cykelvasan Öppet Spår

Cykelvasan 90*

Barnens Vasalopp cykel

Hemmavasans cykel

Funkisvasan

Trailvasan 10

Ultravasans 90*

Vasastafetten

Ultravasans 45*

Trailvasans 30*

Barnens Vasalopp löpning

Hemmavasans löpning

** Tävlingslopp*

Specifika begrepp – A till Ö

Egennamn skrivs generellt i svenskan med stor (versal) begynnelsebokstav medan substantiv och beskrivande beteckningar skrivs med liten (gemen) bokstav. Ibland kan det vara svårt att dra gränsen mellan dessa båda kategorier, särskilt vid sådant som ibland uppfattas som namn, och ibland inte gör det. Ord som är sammansatta/konstruerade och har en högre grad av namnkaraktär kan vi skriva med versal, till exempel Officiell Vasaloppscoach.

Använd alltid dessa ord och uttryck, med denna stavning:

10-årsmedalj

20-årsmedalj

anmälningsavgift (INTE deltagaravgift eller startavgift)

banrekord

Bergspriset (i Evertsberg)

chip, tidtagningschip (chipet, INTE chipset)

Cykelvasaläger (INTE Cykelvaseläger, INTE heller Nattvasekonsert ...

Skriv hellre Cykelvasan-läger. Ofta kan det vara bra att göra en omskrivning:

Konsert för Nattvasan.)

damklass

deltagare (Skriv anmälda deltagare. INTE anmälda ”personer” eller ”tävlande”.

Vi skiljer sedan på anmälda, startande, fullföljande och brytande.)

elitled

En Svensk Klassiker

En Svensk Klassiker Halva

En Svensk Klassiker Korta

En Svensk Klassiker Tjej

fullbokad/fullbokat eller fulltecknad/fulltecknat

förstagångsdeltagare

Försvarsmaktsvasan

gruppstart

Gustav Vasa

herrklass

intervallstart

kanonsnö, kanonsnöfabrik (kanonsnö är ett bättre ord än konstsnö)

kontroll (INTE station eller depå)

kranskulla

kransmas

Lädeorden

Medaljår (För att nå veteranstatus, 30 år, räknas ett 90-kilometerslopp per år, så kallat medaljår. Deltagare får en särskild medalj efter 10 år och ytterligare en efter 20 år.)

Mediepartner (inte mediapartner)

Mina sidor

Mora-Nisses Hus

Mora-Nisses Jubileumsfond

Mora-Nisses stipendium

Mora-Nisses torg

motionsklass

mountainbike (MTB eller mtb)

målportal
nummerlappsutdelning (INTE nummerlappsuthämtning eller nummerlappsutlämning)
Officiell digital tjänst
Officiell langningsservice
Officiell test- och hälsopartner
officiell vallaservice
Officiell Vasaloppsbutik
Officiell Vasaloppscoach (vår Officiella Vasaloppscoach)
Officiellt Vasaloppscenter (OBS! ett center, flera center! INTE ”centra”)
officiell Vasaloppskontroll (officiell kontroll)
partner (en partner, flera partner, i undantagsfall kan ”partners” användas om det bidrar till att texten blir tydligare)
reptid
seedning, seedningslopp
segerkrans
Ski Classics
Ski Classics climb-position (vid Vasaloppets högsta punkt)
Ski Classics Grand Slam (att vinna alla fyra stora lopp)
skejt, skejta
skräpzon
spurtpris
startfålla
startgrupp
starthuset i Sälen
startled
startlista
startnummer (siffrorna skrivs som på nummerlappen alltid i följd, utan mellanslag, till exempel 12395)
startplats (den som anmäler sig får en startplats till loppet, INTE en biljett)
startplatsen i Oxberg (startplats Oxberg)

startplatsen i Sälen
steget före-rabatt
Stiftelsen Vasaloppsleden
Svenska Skidförbundet
The Grand Classics (består av Marcialonga, Jizerská 50, Vasaloppet och Birkenbeinerrennet)
tävlingsklass
tävlingsexpedition
Vasaloppets Anläggnings AB
Vasaloppet Bike Festival
Vasaloppet Business Forum
Vasaloppet Classic Club (eller bara Classic Club, lokal och regional sponsorgrupp)
Vasaloppet.TV
Vasaloppets Hus (i Mora)
Vasaloppets hållbarhetsstrategi
Vasaloppets högsta punkt (528 meter över havet)
Vasaloppets högtidsfest
Vasaloppets högtidstalare
Vasaloppets Marknads AB
Vasaloppets målportal
Vasaloppets Samlarklubb (samlarklubben)
Vasaloppets skolutmaning
Vasaloppets veteranklubb (veteranklubben, för dem som åkt 30 Vasalopp)
Vasaloppsappen (eller appen Vasaloppet)
Vasaloppsarenan: spår, leder och omgivande natur på sträckan Sälen–Mora.

- Vasaloppsspåret: för skidåkning. (Vasaloppsspåret är skyddat enligt Naturvårdslagen § 7, och utgör kommunalt naturreservat inom respektive kommun.)
- Cykelvasaleden: för cykling.
- Vasaloppsleden: för vandring eller löpning.

(Notera att loppens sträckningar skiljer sig på vissa ställen mot ledernas sträckning.)
Vasaloppsföreningen Sälen-Mora

Vasaloppskollektionen (från Craft)
Vasaloppskommunerna (Malung-Sälen, Mora, Älvdalen)
Vasaloppskontroll
Vasaloppsmålet i Mora
Vasaloppsmässan (i Tingshusparken i Mora, INTE ”tältet”)
Vasaloppssegrare (herrsegrare, damsegrare, undvik: segrarinna)
Vasaloppsskolan (filmade tv-inslag)
Vasaloppsstarten i Sälen (startplatsen i Berga by)
Vasaloppstrippeln 30
Vasaloppstrippeln 45
Vasaloppstrippeln 90
Vasaloppsveteran (veteran)
Vasaloppsvägen (väg 1024/1025)
vd (med gemener)
växlingskontroll, sträcka, delsträcka (i våra stafettlopp)
Worldloppet (Worldloppet Ski Federation)

Exempel på titlar inom Vasaloppet:

Mats Rylander, arrangemangschef
Erika Christensson, marknadschef
Anna Rosengren, ordförande i Vasaloppsföreningen och för Vasaloppets Marknads AB
Camilla Sandy Swarén, pressansvarig (alternativt: kommunikatör)
Tommy Höglund, sportchef
Johan Eriksson, vd

Vasaloppets sponsorstruktur:

huvudsponsor
värd
officiell partner (eller bara partner)
officiell mediepartner (eller bara mediepartner)
officiell leverantör (eller bara leverantör)

Om idrotter, deltagare och arrangemangsveckor

Vi arrangerar lopp i tre helt olika idrotter, eller discipliner (INTE grenar): skidor, cykel och löpning. Våra deltagare är skidåkare/skidlöpare, åkare, cyklister/mountainbikecyklister och löpare. Deltagarna i respektive idrott lever efter olika årstider. Genom att anpassa oss efter varje idrotts unika behov kan vi nå ut till fler deltagare med rätt information och erbjudanden. Årstiderna påverkar såväl anmälan till lopp och deltagarnas förberedelser inför lopp som vår kommunikation med deltagarna.

Vasaloppets vintervecka och Vasaloppets sommarvecka kan användas när vi pratar om arrangemangen under vinter och sommar. När vi pratar om sommarveckan bör vi dock förtydliga att det handlar om cykel och löpning, två olika idrotter. Till exempel ”cykla” och ”spring”. I löpande text kan man i undantagsfall använda benämningarna vinterveckan och sommarveckan (dock INTE Vinterveckan eller Sommarveckan med versal). Vi pratar INTE om Vasaloppsveckan.

Så beskrivs loppen

Våra arrangemang består av en mängd olika lopp i tre idrotter. När loppen listas, gör vi det i kronologisk ordning efter när de startar (som nedan). När vi i brödtext räknar upp lopp i olika distanser, gör vi det från det kortaste till längsta (Nattvasan 30, 45 och 90). Helst skriver vi dock ut de fullständiga loppnamnen även i uppräkningsrader.

Skidlopp

Vasaloppet 30: Motionsloppet på skidor för hela familjen.

Tjejvasan: Världens största skidlopp enbart för kvinnor.

Öppet Spår söndag: Åk hela det klassiska Vasaloppet och utmana dig själv.

Ungdomsvasan: Framtidens skidåkare i förfäders spår.

Öppet Spår måndag 90: Välj mellan skejt och klassisk stil och åk hela det klassiska Vasaloppet.

Öppet Spår måndag 45: Starta på startplatsen i Oxberg, välj mellan klassisk stil och skejt ner mot målet i Mora.

Öppet Spår måndag 30: Utmana familjen, välj klassisk stil eller skejt.

Vasaloppet 45: 45 kilometers utmaning på klassisk mark.

Stafettvasan: Fem deltagare delar på 90 kilometers skidåkning.

Nattvasan 30: Ett äventyr för alla – gammal som ung.

Nattvasan 45: Ett äventyr utöver det vanliga.

Nattvasan 90: Historiens största äventyr.

Vasaloppet 10: På skidor genom alla tider.

Vasaloppet: Världens största långlopp på skidor.

Barnens Vasalopp skidor: Årets roligaste lopp för barn i alla åldrar!

Hemmavasans skidor: Var och när du vill under Vasaloppets vintervecka.

Cykellopp

Ungdomscykelvasan: Unga cyklister eget lopp i klassisk Vasaloppsterräng.

Cykelvasan 30: Motionsloppet på cykel för hela familjen.

Cykelvasan 45: Mountainbike för dig som gillar utmaningar – 45 km i fäders spår.

Cykelvasan Öppet Spår: En härlig utmaning på mountainbike mellan Sälen och Mora.

Cykelvasan 90: Nordens största mountainbikelopp.

(Hela det traditionella Vasaloppet – på mountainbike.)

Barnens Vasalopp cykel: Årets roligaste lopp för barn i alla åldrar!

Hemmavasans cykel: Var och när du vill under Vasaloppets sommarvecka

Löplopp

Funkisvasan: Gå, spring eller rulla i mål under den klassiska målportalen i Mora.

Trailvasan 10: Ett kvällslopp med start och mål i Mora – prova på att springa i fäders spår.

Ultravasans 90: Historiens största utmaning.

(Spring hela det klassiska Vasaloppet i historiens största utmaning.)

Vasastafetten: Folkfest med tio sträckor mellan Sälen och Mora.

Ultravasans 45: Upplev ett ultramaraton på historisk Vasaloppsmark.

Trailvasans 30: Utmana dig själv med 30 kilometer löpning i fäders spår.

Barnens Vasalopp löpning: Årets roligaste lopp för barn i alla åldrar!

Hemmavasans löpning: Var och när du vill under Vasaloppets sommarvecka

Vasaloppstrippeln: Alla kan åka ett Vasalopp – jag gör tre.

Fler gemensamma skrivsätt

Datum och klockslag

- 15 maj 2024 eller tisdag 15 maj 2024 (i löpande text kan vi använda ”den” före datumet)
- klockan 09.15 eller kl. 09.15
- åktider skriver vi alltid med punkter: 3.52.43 (ibland även tiondelar när så krävs vid till exempel målfoto, rekordtider etcetera: 3.52.43,7). (OBS! I resultatsajten används dock internationell tidsangivelse, med kolon: 3:52:43.)

Ange årtal för arrangemang och lopp

Skriv exempelvis ut Vasaloppets vintervecka 2025 och Tjejvasan 2025. I de fall som loppnamnet slutar med ett tal, använd kommatecken för att förbättra läsbarheten, till exempel Cykelvasan 90, 2025.

Loppens distanser

- Den exakta distansen i ett lopp kan variera från år till år. Informationen om loppets aktuella distans finns i faktarutor och lopplistor, men i övrig kommunikation utgår vi från den distans som är en del av loppnamnet, till exempel Vasaloppet 45 = 45 km.
- Distanser, från kortaste till längsta: 4–96 km (hela året).

Andra språk

Engelska

Vasaloppets ord och uttryck på engelska – en guide för specifika Vasaloppsord och -uttryck är under arbete.

Övriga språk

Försök så långt som möjligt att skriva deltagarnamn och liknande på originalspråket, till exempel med norskt ø och tyskt ü.

Mer information

Vem som helst som undrar över hur ett ord stavas eller hur ett uttryck ska användas kan kontakta Språkrådet, där språkvetare utan kostnad ger språkrådgivning: helgfri måndag och torsdag klockan 10–12, telefon 0200-29 55 55, eller mejl svenska@isof.se

På TT Nyhetsbyråns hemsida finns också en vedertagen samling skrivregler, ”TT-språket”, som riktar sig till den som skriver presstexter: tt.se/tt-spraket

Är du osäker på något, vänd dig gärna till Vasaloppets PR-/pressansvarig.

- Boken Svenska skrivregler, Liber
- svenska.se (tre ordböcker): svenska.se
- SAOL-appen (Svenska Akademiens ordlista)
- Institutet för språk och folkminnen: isof.se/stod-och-sprakrad
- Språkrådets frågelåda: frageladan.isof.se/fragasr.py
- Artificiell intelligens, till exempel: moderskeppet.se
- Att skriva för webben: internetstiftelsen.se/app/uploads/2021/01/att-skriva-for-webben.pdf
- Att skriva för webben: digg.se/webbriktlinjer
- Att skriva alt-texter på webben: digg.se/webbriktlinjer/alla-webbriktlinjer/beskriv-med-text-allt-innehall-som-inte-ar-text
- Att skriva jämställt: lansstyrelsen.se/skane/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2019/alla-ska-med---en-guide-till-inkluderande-kommunikation.html
- Att skriva jämställt: regionvarmland.se/schyst

Artificiell intelligens

Det är viktigt att betona både fördelarna och riskerna med att använda AI i skrivandet. Rätt använt kan AI förbättra våra texter. Men motsatt: fel använt kan AI försämra texter.

Här är några viktiga punkter hur AI kan användas i skrivprocessen:

- AI kan hjälpa till med inspiration, nya infallsvinklar, stavnings- och grammatikkontroll med mera.
- Men det är viktigt att vara ytterst försiktig med AI när det gäller fakta och faktakontroll, eftersom AI ofta hittar på egen information om den inte hittar något relevant. Då kan det bli väldigt tokigt.
- Att experimentera med olika prompter för att utveckla sitt arbetssätt är ett bra råd för att bli så effektiv som möjligt i skrivprocessen.

Korrektur

Till sist, om du är osäker: Be någon medarbetare läsa det du skrivit innan du publicerar eller skickar i väg texten. OBS! Korrekturläsning innebär inte bara att kontrollera stavning, se nedan.

Korrekturläsning består ofta av flera delar:

- Stavning
- Interpunktion
- Grammatik
- Semantik (betydelse)
- Uttryck
- Faktauppgifter
- Konsekvens/logik/tydlighet
- Kontroll av layout
- Bilder/bildtexter
- Kontroll av korrekturändringar